

Міністерство освіти і науки України

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ**

НАКАЗ

31.12.2024

Харків

№ 386

Про введення в дію рішення
Вченої ради університету

Відповідно до ст. 36 Закону України «Про вищу освіту» та протоколу
№ 17 засідання Вченої ради університету від 30 грудня 2024 року,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити та ввести в дію рішення Вченої ради університету з питання «Про розгляд та затвердження Положення про протидію академічному плагіату у Харківському національному університеті радіоелектроніки».
2. Затвердити та ввести в дію Положення про протидію академічному плагіату у Харківському національному університеті радіоелектроніки (додається).
3. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

В. о. ректора

Ігор РУБАН

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет радіоелектроніки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом ХНУРЕ

«31» грудня 2024 р. № 386

ПОЛОЖЕННЯ
про протидію академічному плагіату
у Харківському національному університеті радіоелектроніки

м. Харків

ЗМІСТ

1 Загальні положення.....	3
2 Способи запобігання академічного плагіату.....	4
3 Виявлення ознак академічного плагіату.....	5
4 Особливості проведення аналізу звіту подібності.....	6
5 Відповідальність учасників освітнього процесу у разі встановлення наявності академічного плагіату.....	6
6 Порядок подання апеляції та її розгляд.....	7
7 Прикінцеві положення.....	8

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про протидію академічному плагіату (далі – Положення) складене на підставі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті радіоелектроніки», «Положення про академічну доброчесність у Харківському національному університеті радіоелектроніки» та інших нормативно-правових актів.

1.2 Положення спрямоване на підтримку ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату з урахуванням обмежень, встановлених чинним законодавством України, з метою підвищення якості процесу підготовки здобувачів вищої освіти (першого (бакалаврського), другого (магістерського) або третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти) та здобувачів наукового ступеня доктора наук (далі – здобувачів) в Харківському національному університеті радіоелектроніки (далі – ХНУРЕ або Університет) та є складовою Системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності Харківського національного університету радіоелектроніки.

Положення поширюється на всі види робіт – навчальні, кваліфікаційні, науково-методичні, наукові тощо, зазначені у «Положенні про академічну доброчесність у Харківському національному університеті радіоелектроніки».

1.3 Академічний плагіат – оприлюднення (опублікування) та фактичне привласнення, повністю або частково, без оформлення належного цитування чужих ідей, фактів, наукових результатів досліджень, висловлювань, висновків під іменем особи, яка не є автором цього досягнення.

Види академічного плагіату:

- копіювання текстів іншого автора без оформлення цитування;
- повторне використання свого тексту як абсолютно нової роботи;
- перефразування (парафраза) або адаптація – переказ своїми словами тексту іншого автора;
- компіляція – написання роботи на підставі чужих матеріалів без самостійного дослідження та/або шляхом поєднання фрагментів текстів проміжними реченнями та без самостійного опрацювання джерел;
- подання як власних письмових робіт, виконаних іншими особами на замовлення, у тому числі при наданні авторами згоди на використання їх робіт.

1.4 Експерт або група експертів (далі – експерт) – особа, обізнана у технічних аспектах, у тому числі виявлення академічної недоброчесності, та у сучасному стані предметної області з урахуванням результатів роботи спеціалізованого програмного забезпечення, що використовується у ХНУРЕ для автоматизованої перевірки робіт на текстові збіги та/або інші ознаки академічного плагіату (далі – СПЗ) та інших даних, відповідно до «Положення про академічну доброчесність у Харківському національному університеті радіоелектроніки».

1.5 Алгоритм перевірки за допомогою СПЗ та вимоги до робіт визначаються окремими інструкціями, затвердженими наказом ХНУРЕ.

2 СПОСОБИ ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

2.1 Університет постійно докладає зусилля щодо запобігання проявам академічного плагіату та застосування процедур виявлення ознак академічного плагіату в роботах науково-педагогічних, педагогічних, наукових та інших категорій працівників (далі – працівників) та здобувачів ХНУРЕ для недопущення проявів академічної недоброчесності.

2.2 Головними способами щодо запобігання академічного плагіату в Університеті є:

- ознайомлення працівників Університету, здобувачів з нормативними документами щодо запобігання академічному плагіату та встановлення відповідальності за академічний плагіат, з метою формування мотивації академічної спільноти до дотримання академічної доброчесності та формування культури якості освіти;

- створення, розповсюдження та забезпечення дотримання методичних рекомендацій щодо оформлення посилань на матеріали, які використано у роботах;

- проведення зі здобувачами занять з вивчення вимог до написання робіт із наголошенням на принципі самостійності роботи, коректного використання інформації з інших джерел та уникнення академічного плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань, з метою набуття здобувачами навиків з академічної доброчесності та якісного академічного письма;

- оприлюднення Положення на офіційному вебсайті Університету;

– використання норм Положення у політиках публікації та рецензування статей у періодичних виданнях та продовжуваних виданнях, засновником яких є ХНУРЕ;

– реалізація заходів зворотного зв'язку з академічною спільнотою, зокрема здійснення анкетування учасників наукового та освітнього процесів на предмет розуміння ними принципів дотримання академічної доброчесності;

– використання технологічних інструментів та послідовне дотримання відповідних процедур, визначених інструкціями, затвердженими наказом ХНУРЕ.

В Університеті можуть застосовуватися інші способи щодо запобігання академічного плагіату.

3 ВИЯВЛЕННЯ ОЗНАК АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

3.1 Перевірку робіт на наявність ознак академічного плагіату (текстових збігів) за допомогою СПЗ здійснюють відповідальні особи за категоріями, що визначені розпорядчими документами ХНУРЕ.

3.2 Відповідальні особи мають пройти навчання користуванню СПЗ.

3.3 Перевірка робіт на наявність текстових збігів за допомогою СПЗ може здійснюватися з використанням відкритих джерел та інших джерел, що передбачено чинними нормативно-правовими актами України.

3.4 За підготовку робіт для перевірки на наявність ознак академічного плагіату (текстових збігів) відповідає автор (здобувач, працівник), який керується нормативно-правовими документами ХНУРЕ (накази, розпорядження тощо), а також методичними матеріалами.

3.5 При наданні версій робіт для перевірки автори (здобувачі, працівники) зазначають у відповідній заяві довільної форми про відсутність у роботі академічного плагіату.

Форма заяви здобувачів ступенів бакалавра та магістра визначена Положенням про кваліфікаційну роботу здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні, Положенням про кваліфікаційну роботу здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні, іншими нормативно-правовими документами ХНУРЕ.

3.6 Вихідним документом СПЗ є звіт подібності, що надається відповідальною особою для аналізу кваліфікованому експерту.

3.7 Експерт формує висновок про наявність чи відсутність академічного плагіату та доводить цей висновок кожному здобувачу та/або працівнику, який (які) є автором (авторами) роботи.

4 ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ЗВІТУ ПОДІБНОСТІ

4.1 При проведенні аналізу звіту подібності треба враховувати коректність оформлення цитувань, наявність посилань на першоджерела, наявність перекладів іншомовних текстів без належних посилань на джерела, наявність генерації фрагментів тексту інструментами штучного інтелекту, некоректне запозичення фактів, гіпотез, числових даних, методик, ілюстрацій, формул, моделей, програмних кодів тощо.

4.2 Експерт має враховувати, що рівень подібності, встановлений за допомогою СПЗ під час перевірки роботи, не є визначальним фактором для визнання роботи як такої, що містить або не містить академічний плагіат. Остаточне рішення щодо наявності в роботі академічного плагіату приймається експертом.

4.3 Результатом проведеного аналізу звіту подібності роботи є висновок, форма та зміст якого визначаються залежно від виду роботи (наприклад, цей висновок включається до відгуку, протоколу, довідки тощо), що регулюється внутрішніми нормативно-правовими документами ХНУРЕ.

5 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У РАЗІ ВСТАНОВЛЕННЯ НАЯВНОСТІ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

5.1 У разі встановлення наявності академічного плагіату у роботі здобувача або працівника ХНУРЕ він може бути притягнутий до академічної відповідальності, передбаченої чинним законодавством України.

5.2 Виявлення академічного плагіату в роботах працівників може бути враховано при укладанні/продовженні дії контракту, прийомі на роботу чи встановленні інших форм трудових відносин особи з Університетом.

5.3 Виявлення академічного плагіату може бути підставою для скасування рішення про присудження освітнього або наукового ступеня, присвоєння вченого звання, що передбачено чинним законодавством України.

6 ПОРЯДОК ПОДАННЯ АПЕЛЯЦІЇ ТА ЇЇ РОЗГЛЯД

6.1 У разі незгоди здобувача або працівника з висновком експерта щодо виявлення наявності ознак академічного плагіату у роботі, автор (заявник) має право у триденний термін з моменту ознайомлення з висновком – оскаржити рішення експерта.

Здобувач подає апеляційну заяву на ім'я декана (директора центру, завідувача відділом аспірантури та докторантури) або першого проректора, а працівник – на ім'я першого проректора.

6.2 Для розгляду апеляційної заяви створюється разова апеляційна комісія розпорядженням:

- для здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти – декана факультету або директора центру;
- для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та здобувачів наукового ступеня доктора наук – завідувача відділу аспірантури та докторантури або першого проректора;
- для працівників – першого проректора.

6.3 До складу апеляційної комісії можуть бути залучені провідні фахівці у даній предметній області (з урахуванням їх потенційного конфлікту інтересів), представники студентського самоврядування (за погодженням), Ради молодих вчених (за погодженням). Як правило, склад апеляційної комісії не має перевищувати 5 осіб.

6.4 Голова апеляційної комісії, призначений розпорядженням, проводить засідання у тижневий строк з моменту виходу розпорядження про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання апеляційної комісії заявник попереджається за 10 робочих днів, але не пізніше терміну закінчення навчання (для здобувачів), засобами електронного зв'язку або іншими засобами, передбаченими чинним законодавством України. Якщо заявник не прибуває на засідання апеляційної комісії, апеляційна заява розглядається за його відсутності.

6.5 За результатами засідання апеляційна комісія формує висновки щодо підтвердження/спростування наявності академічного плагіату, що підписує Голова апеляційної комісії, її члени. Висновки апеляційної комісії доводяться до заявника під його особистий підпис (у тому числі з використанням засобів електронного підпису, що передбачено чинним законодавством України).

У разі відмови заявника ознайомитися із висновками апеляційної комісії або ігнорування щодо доведення висновку апеляційної комісії, заявник або представники Університету можуть вирішити питання у судовому порядку згідно з чинним законодавством України.

Апеляційні заяви, копії розпоряджень про утворення апеляційних комісій та висновки апеляційної комісії зберігаються протягом 3 років у відповідному підрозділі (деканат, центр, відділ аспірантури та докторантури, відділі кадрів, інший підрозділ) або у секретаря докторської ради.

7 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1 Положення затверджується Вченою радою ХНУРЕ та вводиться в дію наказом ХНУРЕ.

7.2 Зміни та доповнення до Положення розглядаються та приймаються рішенням Вченої ради ХНУРЕ шляхом прийняття нового тексту Положення та вводяться в дію наказом ХНУРЕ.

Голова комісії,
Голова Ради молодих учених
Наукового товариства молодих учених

Віталій ТКАЧОВ

ПОГОДЖЕНО
Члени комісії:

Декан факультету ІК

Аркадій СНИГУРОВ

Декан факультету АКТ

Олександр ФИЛИПЕНКО

Начальник навчального відділу

Аліна МІХНОВА

Начальник навчально-методичного відділу

Нікіта ЗДОРИК

Професор кафедри КРiСТЗi

Іван МИЛЮТЧЕНКО

Заступник директора Наукової бібліотеки

Людмила ВЛАЩЕНКО

Учений секретар Наукової бібліотеки

Наталія ЕТЕНКО

Начальник юридичного відділу

Анна АЙЛАЗЯН